

До Галатея Ханджиева,
Председател на ОС Добрич

До Мариана Момчева,
Председател на РС Добрич

До Йордан Йорданов,
Кмет на гр. Добрич

До Антония Лазарова
Ръководител на държавните съдебни
изпълнители

До Милен Кадикянов
Председател на адвокатски съвет към
адвокатската колегия

До Константин Караниколов
Председател на контролния съвет
към адвокатската колегия

ОТВОРЕНО ПИСМО

От Николай Ляков
Email: nikolay.lyakov@gmail.com

Денят на бащата и каузата за споделено родителство

На 26 декември 2024 г. около 15 човека се събраха пред драматичен театър „Йордан Йовков“, за да защитят правата на децата си и да поискат равен достъп и до двамата родители.

26 декември е денят след Рождество Христово. На тази дата се чества паметта на свети Йосиф, земния баща на Исус. На 28 март 1997 г. по решение на съюза „Ние, жените за достойнство и равенство“ е прието този ден да се отбелязва като „Ден на бащата“.

Денят на бащата е празник в духа на религиозната традиция – ден, в който се чества бащинството и родителските грижи на мъжете. Обикновено на този ден се правят подаръци на бащите, а семейството празнува заедно през деня. Денят на бащата съществува почти навсякъде по света в чест и прослава на бащите и бъдещите бащи.

Макар и денят да отбелязва бащата като важна фигура в семейството, ние се дистанцираме от половите дескриптори на родителите. Живеем във време, в което родителството би трябвало да е еднакво достъпно както за майките, така и за бащите. За нас разликата между майките и бащите е само на полова основа, и смятаме, че както жените, така и мъжете трябва да имат равни права и задължения. Не само на хартия, но и фактически. В контекста на празниците, семейните традиции и ценности – семейството винаги е било една базова обществена единица, а топлината в едно семейство не е камината, а децата.

За съжаление, в днешно време семействата не са толкова стабилни, колкото би ни се искало. Аз съм израснал в здраво семейство. За мен липсата на родител не е нещо, което е нормално. Тази година аз останах без баща. Чувството е ужасно. Аналогията не е напълно релевантна, но как би приело едно дете нещо подобно – фактическата раздяла с единия си родител? Как се чувства едно дете, на което и двамата родители са живи и здрави, но фактически е разделено с единия от тях?

Защо трябва едно дете, все още пълно с емоции, детство, радост и щастие, да преживява тежка раздяла с един жив родител? **Недай си Боже случаят с Пейо да бъде повторен. Един баща, който беше убит, защото искаше да бъде с детето си.**

Благодаря на организацията „Ние, жените за достойнство и равенство“, че са отбелязали „Денят на бащата“ на тази дата – в знак на равенство между половете. Благодаря и на „елегантния портал – Женски Свят“ за официалната подкрепа към темата за споделеното родителство, както и темата за родителското отчуждение и нарушените права на децата.

Проблемът с нарушените права на децата и личната ми мотивация

Оказва се, че темата е до болка позната на над 100 хиляди деца, които са лишени от редовен контакт с единия си родител. Събрахме се, за да подкрепим всички родители в цялата държава, както и децата им, за да им кажем, че не са сами. Събрахме се, за да подкрепим цялостната инициатива в лицето на фондацията на Слави Несторов – „За споделено родителство“, както и цялата работа, която бе свършена за една година. А именно – изграждане и внасяне на законопроект за „оборима презумпция за споделено родителство“. Аз не съм политически ангажиран, нито съм част от фондацията на Слави Несторов „За споделено родителство“. Това събитие е организирано с идеална цел и с лични средства. За мен воденето на семейни войни не води до решение, а до задълбочаване на семейната криза. Нито майката, нито бащата, нито детето печелят от ситуацията. Единственият печеливш по принцип е адвокатът.

Преди две години аз не знаех абсолютно нищо по темата. Не знаех, че законодателят създава среда за вражда, не знаех, че адвокатите постоянно подклаждат тези войни, не знаех, че съдебната власт няма абсолютно никакви правомощия да реши един такъв конфликт адекватно. Не знаех как работи прокуратурата, не съм имал досег

със съдебни изпълнители, не съм имал досег със съд, не знаех какво е съдебно заседание и как протича.

Парадоксите на законодателя

Мога доста да говоря по темата, но накратко – законодателят създава среда за вражда между родителите, поради неадекватния текст на чл. 59, ал. 2 от СК. Законодателният орган е възприел споделеното родителство като нещо нормално, но е осакатил съдебната власт, като я лишава от възможността да го приложи.

Не виждам логика споделеното родителство да е узаконено като нещо нормално и постижимо между родители, а единственият орган, до който се прибегва в случаи на вражда – съдът, да не може да го наложи. Съдът, който би трябвало да работи за така наречения „висш интерес на детето“, реално прави точно обратното – лишава го от един родител. И някак това се възприема за нещо нормално.

Не вярвам, че това е в интерес на детето, нито на родителите. Не смятам за нормално двама родители, които обичат децата си, да не могат да се разберат – но това е лично право на родителите да проявяват характера си. Фактът, че единият родител не е съгласен на такова споразумение, говори достатъчно добре за неговия родителски капацитет.

Аз не поставям личния си интерес над този на децата.

Бащи или майки? Къде е детето?

Понеже често ни наричат „организацията на бащите“, редно е да се отбележи, че има множество майки, които не са виждали децата си или са силно ограничени в контактите си с тях. Децата им са силно отчуждени и манипулирани. **И ако някой си мисли, че фокусът тук са ощетените родители, той изобщо не осъзнава същината на проблема.**

Тези хора не могат да се нарекат родители, щом като слагат личния си интерес над този на детето! Да, те са родители на хартия, но само на хартия. Ние не се борим против другия родител или за някакъв извратен личен кеф. **Борим се за ПРАВОТО НА ДЕТЕТО – да има двама родители поравно, с равен достъп както до майка си, така и до баща си.** Защото темата не е за личностните проблеми на родителите! Междуродителските конфликти НЕ ТРЯБВА ДА ВЪВЛИЧАТ ДЕЦАТА В ТЯХ! Тези проблеми са на възрастните и НЕ СА ПРОБЛЕМИ НА ДЕЦАТА!

Мисля, че става ясно къде е проблемът. Имаме законодателство, което си противоречи със себе си, както и с Европейската конвенция за правата на човека. И имаме един родител, който иска да се възползва от този механизъм. Но сред родителите има всякакви хора – никой не е защитен от проблема.

Адвокат Карло Луканов и адвокат Пламен Борисов не са били адвокати, когато са станали част от семейните си войни. Владимир Ненов не е мечтаел да се събира и организира срещи с други потърпевши, да ходи по социалните служби, да организира протести, събирания и разговори с обществено ангажирани хора. Едва ли и на Слави Несторов му е било цел да прави фондация, да провежда разговори с политически партии и да става публична личност. Но ето, че неволята учи.

Игнажден – международен опит и надежда за промяна

Тази година най-накрая бяхме чути от властта. На Игнажден бяха внесени няколко законопроекта от различни политически партии – ИТН, Възраждане и ГЕРБ. Очакваме и БСП да внесат своя вариант. Надяваме се догодина да минат всички процедури и да се приеме нещо смислено. Поне нещо като в Гърция. Вече трета година в Гърция са с нов семеен кодекс, където е наложено т.нар. споделено родителство. Статистиката казва – промяната е успешна. Семейните войни са спаднали с 80%. От това печели и държавата. Ние ли сме последната държава в Европа, която толерира семейните войни? Ние ли сме последната държава в Европа, която толерира мачкането на детската психика?

От първо лице мога да потвърдя как нещо, което може да бъде решено за ден – другият родител отказва да го решим, и сме ангажирали целия държавен апарат с нашия проблем – Районен и Окръжен съд, Районна и Окръжна прокуратура, съдебен изпълнител, кмет, националната служба за спешни повиквания (112), МВР Добрич... и сме на път да започнем активно и със ОЗД, ДАЗД, направления към различни НПО-та за социални услуги, съдебни психолози и т.н.

Българският данъкоплатец плаща за целия този лукс – двама родители да се карат, а съдът да не отреди нещо по средата. Не е нормално всички държавни служби да са ангажирани с такива неща. Но не можем да виним някой родител, че си търси правата – личните и на децата му! Можем единствено да виним другия родител, че така неистово отказва всякакво разумно решение, че причинява насилие над децата поради лични причини. Можем да виним законодателя, че не предоставя правомощия на съдебната власт, като ключова институция – да реши проблема! А най-тъжното е, че веднъж една такава драма влязла в съда – не може да излезе оттам.

Масщаб, статистика, демография

Масщабът на проблемите е огромен. По статистика на НСИ – от 2005-та до 2008-ма има по около 15 хиляди развода годишно, като след 2008-ма спадат на 10 хиляди годишно. Като се има предвид, че все повече двойки живеят без сключен граждански брак, смея да твърдя, че цифрата 15 хил. разпада на семейства на годишна база е факт и към момента. След като от НСИ казват, че разделите са една голяма част от нашето ежедневие, би следвало да обърнем внимание и на последиците от това. Съпоставено

на годишна база – разводи към бракове – всяка година сме свидетели на съотношението 1 към 3.

По доклади на ДАЗД, както за 2016, така и за 2017 година – по 17 хиляди деца са станали жертва на родителски конфликти, като това е статистика от ДАЗД базирана само на сигнали към институцията. Тоест, това е сериозен социален проблем, който засяга голям брой деца. Тази цифра не я казвам като някаква пикова. Просто това е единствената информация, която намерих, предполагам всяка година е подобна статистиката. Предполагам, понеже разделите на годишна база са горе-долу константа, няма никакви значими разлики между цифрите. Аз лично съм пускал искане по ЗДОИ към ОЗД Добрич. Отговориха, че всяка година постъпват около 250-260 сигнала за деца в риск, като всяка година отварят по 50-60 нови случая.

Родителско отчуждение

Като цяло има две групи засегнати деца. В едната група децата са лишени от пълноценен контакт с двамата си родители. Обикновено в такива случаи се развива хиперкинетичното разстройство (МКБ-10) – едно от най-разпространените заболявания в детска възраст, като засяга между 5 и 9% от всички деца. Често наблюдаваните в детското поведение симптоми са израз на различни психологически кризи в семейството.

Другата група е особено жестока към децата. Говорим за отвлечане на деца. Единият родител се мести в друг град с детето и започва съдебни дела от новото си местожителство. Лично познавам хора, които пътуват по 500 км, за да си видят детето. В други държави е НЕЗАКОННО да се сменя адресът на детето по този начин.

Нещата ескалират до родителско отчуждение – това е процес, в който съзнателно и умишлено се говори против единия родител с цел да се настрои детето против него. Имаме майки в нашите групи, които освен че нямат достъп до децата си близо ДВЕ ГОДИНИ, но и децата започват да удрят майката след осъществен контакт по един или друг начин!

Отчуждението от родител е включено в Международната класификация на болестите (МКБ-11 с код QE 52.00). Синдромът на отчуждението е колосален проблем, защото води не само до травма, но понякога и до инвалидизация на психиката. Има случаи, при които пораснали деца, осъзнавайки, че са станали жертва на манипулация от страна на предпочитания от тях родител и несправедливо са отхвърлили втория си родител, правят суицидни опити. Известни са много случаи, когато отхвърлени родители доброволно са сложили край на живота си поради невъзможност да издържат на стреса от раздялата. По сила психическата травма за отхвърления родител синдромът на отчуждение е сравним с физическата смърт на детето.

За това нещо е виновна държавата в лицето на законодателя! Защото съдебната власт не може да прескочи правилата, наложени от законодателя. Не стига, че тези деца остават осакатени, а и се използват за инструмент за отмъщение.

Родителят, упражнил пълен контрол, явно без никакъв родителски капацитет, си играе с психиката им сякаш утре ще изтрие с гумичка стореното. Нямам думи какви идиотщини са в главите на такива хора. Масово децата проявяват конфликт на лоялност, просто защото са зависими от единия си родител. Страхуват се да изразят чувствата си към другия, за да не раздразнят родителя „взел правата“. **Това е гавра с нашите деца!**

Съдия Геновева Илиева е писала по въпроса в своята статия „Институционално безсилие пред родителското отчуждение – историята на две деца“. В нея тя критикува липсата на адекватна намеса от страна на държавата в ситуации на родителско отчуждение, което оставя тежки последици върху децата. Илиева изтъква, че интересът на детето често се превръща в абстрактно понятие, към което институциите демонстрират безразличие: „Ако не му се помогне навреме и насилието не бъде прекратено незабавно, няма смисъл да говорим за „интереса на детето“, едно лишено от съдържание понятие.“

Системното бездействие на институциите става причина България да бъде осъждана многократно от Европейския съд по правата на човека. Последният случай – делото *Pavlov v. Bulgaria*, отново подчертава неспособността на държавата да защити семейния живот и да осигури изпълнение на съдебните решения. Това е поредното решение, в което се констатира нарушение на правото на неприкосновеност на семейния живот поради невъзможността за осъществяване на нормални контакти между родител и дете съгласно чл. 8 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи.

Злоупотреба с правосъдие и домашно насилие

Стилиан Александров е писал доста по темата в отвореното си писмо до всички институции. По данни на служебния министър на правосъдието Крум Зарков – България е платила малко над 22 млн. лева обезщетения на свои граждани по изгубени дела пред Европейския съд по правата на човека. Тези пари ние като данъкоплатци ги плащаме за това, че държавата ни нарушава правата на човека.

Не малко работа е свършил и Любо Данков със всичките си анализи по ЗЗДН. Аз лично съм говорил с адв. Карло Луканов по темата. Факт е, че измамите със ЗЗДН са огромни и това е така от 16 години. Превърнало се е в долна адвокатска практика преди развод да се прилага ЗНЗ чрез ЗЗДН с цел изнудване или предимство. И целият този процес е възможен пак поради неадекватността на законодателя, а именно – чл. 13, ал. 3, чрез който една гола декларация по чл. 9, ал. 3 се превръща в официално доказателство, когато няма други доказателства.

Явно имаме доста потвърждения за системната злоупотреба с правосъдие и оказването насилие над деца и родители ЧРЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ЗЗДН.

Този закон като цяло е едно безумие. Не е редно да се ограничава достъп до деца на база голи думи и това ограничение да се влачи с години поради тромавата съдебна

процедура. И това само и само да те смачкат да разпишеш условия против волята си. По данни на прокурор Христиана Керанова (СРП) за 2024-та година – от януари до средата на ноември – са образувани 1912 преписки за престъпления в условията на домашно насилие, за 2023-та цифрата е 2106. Това са данни за Софийска районна прокуратура. От тези цифри – за 2023-та година са внесени 32 обвинения от прокуратурата, а за 2024-та – 57.

Говорим за прекалено мащабни злоупотреби. От 2106 преписки – 32 обвинения. Това са над 98% злоупотреби за 2023-та година! За 2024-та – малко над 97% са злоупотребите. И това са данни само от Софийска районна прокуратура. Не е от значение градът, а институцията – прокуратурата не се използва за изнудване, а за „смазване на противника родител“. Изнудването е процес, който се извършва чрез съда. Понеже в съда – обвинителят може да си изтегли обвинението, след като получи от изнудения каквото иска. Чрез прокуратурата, обвинителят е прокурорът.

Всеки един случай на раздяла, започващ с декларация по чл. 9, ал. 3 от ЗЗДН без доказателства, определено се класифицира като опит за установяване на контрол. А това винаги слага началото на една дълга и болезнена война! Една война, в която всеки си отмъщава и никой не мисли за децата.

Като потвърждение на данните от прокуратурата може да споменем и съдия Васил Петров, който получи дисциплинарна „забележка“ заради личен коментар по цялата пародия със ЗЗДН. Васил Петров е писал: „Жените са коварни! Като съдия, гледал 1/12 от домашните насилия на 2-милионна София 4 години поред, мога да констатирам статистически, че големият процент жертви на физическо и психическо насилие са жени. Обаче, от „фалшивите“ дела за домашно насилие, в които такова няма или има, но е силно преувеличено, процентът жени срещу мъже молители е 2:1. Това са дела, образувани за да се тормози ответникът и за да се отдалечава детето от ответника.“

27/12/2024

С уважение:

Гр. Добрич